

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

19. 06. 2023–23. 06. 2023.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА „FRONT OFFICE“

Сарајево, 26. 06. 2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 19. 06. 2023–23. 06. 2023.

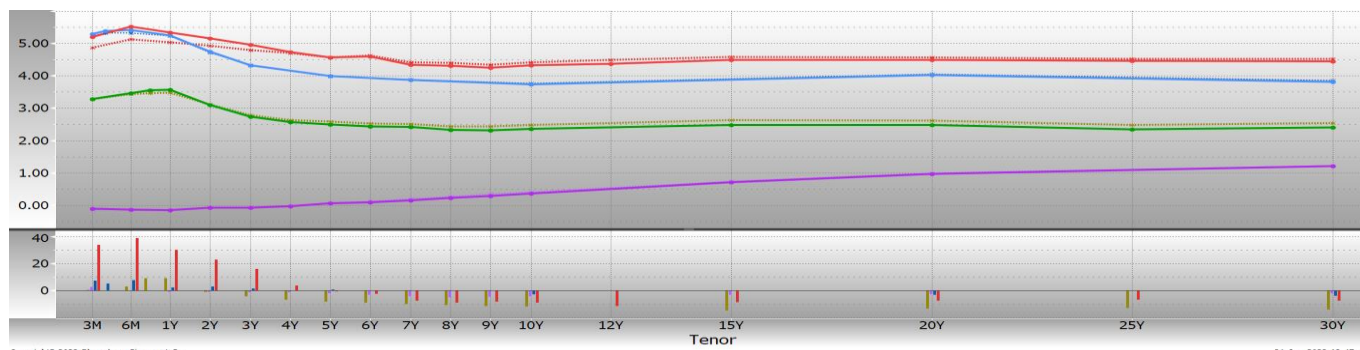
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	16.6.'23.	-	23.6.'23.		16.6.'23.	-	23.6.'23.		16.6.'23.	-	23.6.'23.		16.6.'23.	-	23.6.'23.	
2 године	3.12	-	3.11	↘	4.71	-	4.74	↗	4.95	-	5.18	↗	-0.06	-	-0.07	↘
5 година	2.58	-	2.50	↘	3.98	-	3.99	↗	4.57	-	4.57	→	0.08	-	0.06	↘
10 година	2.47	-	2.35	↘	3.76	-	3.73	↘	4.41	-	4.32	↘	0.41	-	0.37	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Бубилове

Доспијеће	Приноси			
	16.6.'23.	-	23.6.'23.	
3 мјесеца	3.319	-	3.307	↘
6 мјесеци	3.433	-	3.460	↗
1 година	3.497	-	3.598	↗

Графикон 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Графикон приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 23. 06. 2023. године (пуне линије) и 16. 06. 2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графика приказана је разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси сигурнијих земаља еврозоне су током протекле седмице забиљежили смањење дуж цијеле криве, нарочито на средњем и крајњем дијелу.

Неколико званичника ЕЦБ-а поновило је своје ставове залажући се за даљње повећање каматних стопа. Чланица Извршног вијећа ЕЦБ-а, *Schnabel*, изјавила је да су ризици за изгледе инфлације „нагнути на горе“. Напоменула је да ЕЦБ мора остати у великој мјери зависна од економских података, с обзиром на то да ризици од учвршћивања инфлаторних очекивања и слабије трансмисије монетарне политике указују на то да постоји граница колико дуго инфлација може остати изнад циљаног нивоа од 2%. С друге стране, гувернер Централне банке Ирске, *Lane*, истакао је да се још једно повећање каматне стопе у јулу чини прикладним, док ће одлука на сједници у септембру зависити од економских података. Гувернер Народне банке Словачке, *Kazimir*, изјавио је да ЕЦБ треба да изврши још једно повећање стопе у јулу и да се помакне даље у рестриктивну територију, јер је напоменуо да су ризици раста инфлације и даље значајни, а повезани су са ситуацијом на тржишту рада, цијенама хране и профитним маржама предузећа. Ипак, *Kazimir* се суздржао

2

Одрницање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

од заговарања даљих повећања након јула, тврдећи да ће бити потребна нова анализа у септембру, како би се процијенио утицај најбржег циклуса повећања каматних стопа ЕЦБ. Предсједник *Deutsche Bundesbank, Nagel*, истакао је да је инфлација за њега „попут похлепне звијери“ с којом се морају борити. *Nagel* је упозорио да се инфлација може смањити у наредним мјесецима и то би могло појачати притиске на ЕЦБ да заустави поштравање монетарне политике, али да би нижа основна инфлација могла прикрити основне цјеновне притиске, тако да то неће нужно значити да је „посао окончан“. Предсједница ЕЦБ-а, *Lagarde*, изјавила да централне банке морају подржати „зеленији финансијски систем“, док је потпредсједник ЕЦБ-а, *de Guindos*, истакао како ЕЦБ „улази у последњу фазу“ поштравања. Гувернер Централне банке Шпаније, *de Cos*, изјавио је да ће ЕЦБ вјероватно поново повећати каматне стопе у јулу, али није могуће рећи шта ће учинити након јула.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	ПМИ индекс прерађивачког сектора П – ЕЗ ЈУН	44,8	43,6	44,8
2.	ПМИ композитни индекс П – ЕЗ ЈУН	52,5	50,3	52,8
3.	БДП (Г/Г) Ф- Шпанија I квартал	3,8%	4,2%	2,9%
4.	БДП (Г/Г) Ф- Холандија I квартал	-	1,9%	2,9%
5.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) – Шпанија МАЈ	-	0,8%	4,2%
6.	Индекс грађевинског сектора (Г/Г) – ЕЗ АПР	-	0,2%	-0,7%
7.	Текући рачун (у млрд. EUR) – ЕЗ АПР	-	3,6	31,2
8.	Индекс потрошачког повјерења П – ЕЗ ЈУН	-17,0	-16,1	-17,4

САД

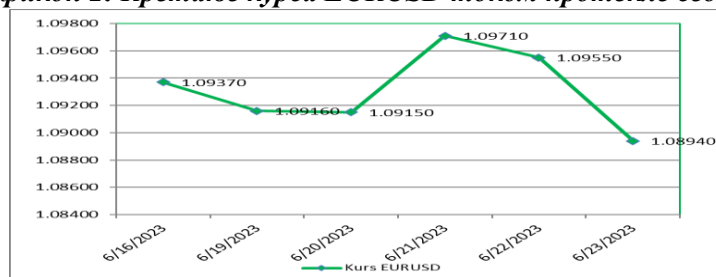
Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили раст на предњем и средњем дијелу криве, док су приноси на десетогодишње обвезнице смањени за 3 базна поена. Фокус инвеститора у САД прошле седмице је био на говору предсједника *Federa, Powella*, пред Конгресом САД. Наиме, *Powell* је изјавио да креатори монетарне политике очекују да ће каматне стопе морати да се повећају како би се раст америчке економије смањио испод дугорочног тренда, те обуздали притисци на цијене. *Powell* је истакао да званичници *Federa* разумију потешкоће које узрокује висока инфлација, те да остају чврсто определијељени да инфлацију врате на циљаних 2%. Такође, *Powell* је додао да ће одлуке наставити доносити по принципу „од састанка до састанка“, а на основу економских података и њихових импликација на изгледе за економску активност и инфлацију, као и равнотежу ризика. У полугодишњем извјештају о макроекономској и девизној политици главних трговинских партнера САД, које Министарство САД подноси Конгресу, наведено је да ниједан велики амерички трговински партнер није испунио критеријуме да буде проглашен валутним манипулатором током четири квартала до децембра прошле године. Министарство је, такође, навело да је седам земаља на листи за праћење главних трговинских партнера, а чија валутна пракса и економска политика захтијевају велику пажњу. Према резултатима истраживања Блумберга за јуни, економски аналитичари прогнозирају да ће економија у САД у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 1,3%, док се за 2024. и 2025. годину прогнозирају стопе од 0,8% и 1,9%, респективно. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину је непромијењена и износи 4,1%, као и за наредну годину (2,6%). Већина анкетираних економиста очекује да ће *Fed* повећати референтну каматну стопу за 25 базних поена на јулској сједници, док вјероватноћа рецесије у наредних 12 мјесеци износи 60%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр .	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс започетих кућа (М/М) MAJ	-0,1%	21,7%	-2,9%
2.	Грађевинске дозволе (М/М) MAJ	0,6%	5,2%	-1,4%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 16. јун	-	0,5%	7,2%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 17. јун	259.000	264.000	264.000
5.	Стални захтјеви незапослених за помоћ 10. јун	1.785.000	1.759.000	1.772.000
6.	Водећи индекс MAJ	-0,8%	-0,7%	-0,6%
7.	ПМИ индекс прерађивачког сектора П ЈУН	48,5	46,3	48,4

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад с нивоа од 1,0937 на ниво од 1,0894.

Графикон 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице одржана је сједница МПЦ БоЕ, а одлуке које је донијела БоЕ биле су изненађујуће. Донесена је неочекивана одлука да се референтна каматна стопа повећа за 50 базних поена, а тржиште је очекивало повећање од 25 базних поена. БоЕ је овим показала да наставља снажну борбу са најтежом инфлацијом од 80-тих година. Деветочлани комитет је гласао са 7:2 за повећање камате за 50 базних поена, што је уједно и највеће повећање каматне стопе од фебруара. Гувернер БоЕ, *Bailey*, указао је на упорну инфлацију хране и услуга, што је један од аргумената који иду у прилог повећања каматне стопе на овом састанку. *Bailey* је, такође, истакао да је био апсолутан императив за БоЕ да повећа каматну стопу, узимајући у обзир упорну инфлацију која је присутна и у другим земљама. Такође, додао је да овим мјерама не покушава увући економију у рецесију и не сигнализира наредни помак референтне каматне стопе. У писму које је *Bailey* упутио министру финансија *Hunt*, наведено је да је инфлација хране остала на нивоу од 18,3% у мају, што представља око 2 процентна поена прекорачења инфлације. Непосредно након одлуке БоЕ о повећању референтне каматне стопе, *Hunt* је истакао да БоЕ има његову пуну подршку у активностима у којима рјешавање инфлације остаје кључни приоритет. Премијер *Sunak* је, такође, изразио подршку гувернеру *Bailey*. *Sunak* се суочава с притиском чланова своје Конзервативне странке да помогне грађанима који се боре с растућим трошковима хипотека, усред страха да ће их инфлација у Великој Британији и високе каматне стопе коштати позиција на сљедећим општим изборима. Министар финансија *Hunt* је објавио мјере којима ће се помоћи грађанима који имају хипотекарне кредите, након што је крајем седмице одржао састанак са представницима кључних хипотекарних кредитора. Мјере дају могућност дужницима да редукују њихове отплате попут продужења периода отплате хипотека или да се усмјерене само на каматну стопу. Даје се опција да се након 6 мјесеци кредитни дужници врате на оригинални кредитни пакет, без утицаја на њихов кредитни рејтинг. Друга мјера је усмјерена ка томе да се грађанима помогне да не изгубе свој дом. Банке су пристале на минимални период од 12 мјесеци прије него се одлуче на заплијену имовине дужника.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Инфлација (Г/Г) МАЈ	8,4%	8,7%	8,7%
2.	Индекс основне инфлације (Г/Г) МАЈ	6,8%	7,1%	6,8%
3.	Позајмице јавног сектора (у млрд. GBP) МАЈ	20,0	19,2	22,0
4.	Гфк повјерење потрошача ЈУН	-26	-24	-27
5.	Малопродаја (Г/Г) МАЈ	-2,5%	-2,1%	-3,4%
6.	ПМИ прерађивачки сектор П ЈУН	46,8	46,2	47,1
7.	ПМИ услужни сектор П ЈУН	54,8	53,7	55,2
8.	ПМИ композитни индекс П ЈУН	53,6	52,8	54,0

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст с нивоа од 0,85324 на ниво од 0,85669. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен с нивоа од 1,2817 на ниво од 1,2714.

ЈАПАН

Министар финансија, *Suzuki*, је током протекле седмице изјавио да ће бити предузете одговарајуће мјере у вези с девизном политиком уколико буде било потребно. *Suzuki* је додао да се валутна политика Јапана неће одмах промијенити након што су САД уклониле Јапан са своје листе за праћење валута, напомињући да је тај потез дошао у координацији са Вашингтоном. Што се тиче валутне политике, Јапан ће одржавати блиску комуникацију са САД и другим земљама.

У записнику са априлског састанка БоЈ је наведено да чланови Одбора БоЈ сматрају да дисторзије криве приноса нестају и да нема потребе за ревизијом тренутног програма контроле криве приноса. Записник је у потпуности указивао на снажну подршку наставку монетарног ублажавања како би се подржао раст плата. Један од чланова Одбора је изјавио да је ризик од пропуштања циљаног нивоа инфлације од 2% због исхитрене ревизије ублажавања много значајнији од ризика да инфлација остане изнад 2%.

Јапански премијер, *Kishida*, изјавио је да ће Влада Јапана мобилисати све расположиве инструменте политике како би осигурала раст плата, сигнализирајући тиме потребу за додатним повећањем плата радника како би се неутралисала растућа инфлација и одржао економски раст. *Kishida* је на конференцији за новинаре изјавио да постоје надоласећи знакови економског опоравка као што су цијене акција које су забиљежиле највећи ниво у посљедње 33 године. Према његовом мишљењу појављују се позитивни помаци у економији Јапана, раст плата је достигао 30-годишњи максимум (изнад 3%) и домаће инвестиције су достигле 100 билиона JPY (704 милијарде USD).

Члан Одбора БоЈ, *Noguchi*, изјавио је да БоЈ мора да одржава ултрастимулативну монетарну политику како би осигурала да плате, које се сматрају кључним фактором за постизање циљаног нивоа инфлације од 2%, наставе да расту као тренд. *Noguchi* је додао да ће се основна инфлација, која је остала изнад циљаног нивоа од 2% више од годину дана, вјероватно смањити испод тог нивоа око септембра или октобра, како учинак ранијих повећања трошкова сировина нестаје. Такође, додао је да плате морају расти брже од циљаног нивоа инфлације од 2%.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индустријска производња (Г/Г) Ф АПР	-	-0,7%	-0,8%
2.	Искоришћеност капацитета (М/М) АПР	-	3,0%	-0,09%
3.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) Ф МАЈ	-	-22,1%	-14,4%
4.	Стопа инфлације (Г/Г) МАЈ	3,2%	3,2%	3,5%
5.	ПМИ индекс прерађивачког сектора П ЈУН	-	49,8	50,6
6.	ПМИ индекс услужног сектора П ЈУН	-	54,2	55,9
7.	Композитни ПМИ индекс П ЈУН	-	52,3	54,3

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст с нивоа од 155,22 на ниво од 156,66. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст с нивоа 141,82 на ниво од 143,70.

Одрницање од одговорности (Disclaimer)

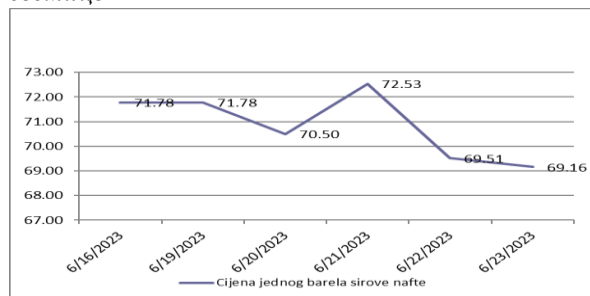
Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у уторак износила је 71,78 USD (65,63 EUR).

Тржиште нафте је у понедељак било затворено због празника па је први радни дан био уторак. Извоз нафте из Саудијске Арабије је у априлу смањен на 7.316 милиона барела дневно са 7.523 милиона барела, колико је извоз износио у марту. Русија је повећала прераду сирове нафте на највиши ниво у више од два мјесеца, како се процес финализовања готових производа приближава завршетку. Током трговања у уторак, цијена нафте је смањена након што је Народна банка Кине смањила, мање од очекивања, основну каматну стопу на кредитирање. Поред тога, компанија *China National Petroleum Corp*, која је највећа компанија која производи нафту и гас у Кини, је смањила очекивања за националну тражњу за нафтом у овој години на 3,5% годишње у односу мартовску пројекцију која је износила 5,1%. Средином седмице је дошло од раста цијене нафте, јер су трговци процјењивали унапређење тражње у Азији, док је извјештај о индустрији у САД указао на умјерени пад залиха овог енергента. Ипак, у четвртак цијена поново има тенденцију пада под утицајем забринутости због раста каматних стопа што је вијест која је имала већи ефекат од вијести о паду залиха нафте у САД. Такође, у четвртак је објављено да су залихе смањене за 3.831.000 барела, док се очекивао пад од 450.000 барела. Током трговања у петак цијена нафте је благо смањена у односу на дан раније, али је забиљежен седмични пад цијене који је износио 3,65%, што је највећи седмични пад од почетка маја. Пад цијене овог енергента резултат је појачаних рецесијских страхова, слабије тражње у Кини, као и забринутости због лошијих ПМИ података у САД, ЕУ и Великој Британији. На затварању тржишта у петак, цијена једног барела сирове нафте износила је 69,16 USD (63,48 EUR).

Графикон 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

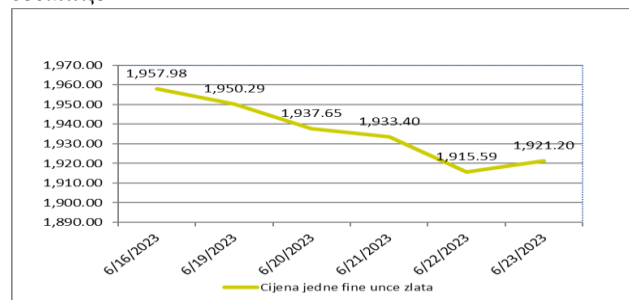

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата износила је 1.957,98 USD (1.790,23 EUR).

Током протекле седмице цијена злата је углавном имала тенденцију пада. Почетком седмице цијена је смањена под утицајем јачања USD, али и због слабијег трговања услед празника у САД. Према подацима на Блумбергу, ЕТФ су смањили позиције у злату 14. дан заредом, што је најдуже дневно смањење од 7. марта. У уторак је цијена наставила да се смањује под утицајем снажнијег USD, али и након што су објављени позитивни подаци о тржишту некретнина у САД. Наредног дана настављен је тренд смањења цијене након свједочења председника *Феда, Powella*, које је утицало и на благи раст приноса, као и на то да се цијена злата нађе на најнижем нивоу у посљедња три мјесеца. Долар индекс је смањен за 50 базних поена након свједочења *Powella*, чиме је злато постало јефтиније за купце и инвеститоре других валута. Током трговања у четвртак, настављен је пад цијене овог племенитог метала под утицајем очекивања даљег монетарног поопштравања од стране главних централних банака. БоЕ је током протекле седмице повећала каматну стопу за 50 базних поена, што је код инвеститора појачало шпекулације да би се такав тренд могао наставити и код других централних банака.

Цијена злата благо се опоравила у петак, углавном под утицајем појачане аверзије према ризику, али и распродаја акција, јер је дошло до њиховог пада, па су повучени *stop loss* налози на ове позиције. На затварању тржишта у петак, цијена једне fine унце злата је износила 1.921,20 USD (1.763,54 EUR). Цијена је забиљежила седмични пад од 1,88%, што је највећи седмични пад овог племенитог метала од почетка марта текуће године.

Графикон 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.